

Sorunuz Söylüelim

Hazırlayan :

GAZİ MERT

(İst. Yük. İslâm Enstitüsü
Son Sınıf Öğrencisi)

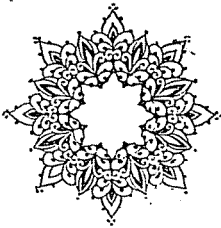
Suallere Cevaplarımız

- Gölcük'ün Hamidiye köyünden H. Vedat Sirmen : «Kendisine hac farz olmayan kimsenin vekil olarak hacca gitmesi caiz midir?»

Vekil olarak hacca gönderilecek kimsenin, evvelce kendi namına haccetmiş bulunması; İmam-ı Şafii Hazretlerine göre şart ise de, Biz Hanefilerce şart değildir. Bu hilaftan kurtulmak için efdal olan; evvelce kendi nâmına haccetmiş, haccın menâsikine vakıf olmuş kimse tercih edilmelidir.

Hanefi Mezhebine göre; Haccın câiz olması için vekil olarak gönderilen kimsenin önceden hac etmiş bulunması şart değildir. Hiç hac etmemiş kimse de vekil olarak hacca gönderilebilir. En sahîh fıkîh kitaplarında mukayyed olduğuna göre efdal olan; önceden haccetmiş bulunmak ise de, bazı son devir ülemâsı bunun tamamen zıddını düşünmüşler «Maksat, o mahşer-i imanın zevkından mümkün oldukça her mü'mini nasîbdâr edebilmektir» diyerek hiç hac etmemiş kimselerin vekil olarak gönderilmesi tezini müdafaa etmişlerdir. Bu müdafaa şekli sorunuzun en güzel cevabı olmakla beraber İmâm-ı Şafii Hazretlerinin vekil olarak gönderilecek kimsenin önceden haccetmiş bulunması şarttır sözüne göre; hilaftan çıkmak için efdal olan kendisi için önceden haccetmiş bulunan kimsenin tercih edilmesidir. Bu tercih sırf hilaftan çıkmak içindir. Yoksa yukarıda beyan edildiği üzere, hiç hac etmemiş kimseyi vekil olarak göndermekte bir mahzur yoktur. Yeter ki, giden de, gönderen de, mü'min olsun... Mü'minin kafire vekâleti caiz olmadığı gibi, kâfirin mü'mine vekâleti de caiz değildir.

Vekil olarak hacca gönderilen kimsenin haccdan sonra Mekke'de kalması câizdir. En efdali giden kimsenin hac'dan sonra dönüp gelmesidir.

Vekil olarak hacca giden kimsenin Haccı, müftâbih kavle göre onu gönderene âittir. O kimse önceden haccetmemiş ise, hac fârizası kendisinden sâkıt olmaz.

Vekil bir sene Mekke'de kalıp, ikinci sene'de kendisi için haccetse, kendisinin de, vekil olarak gittiği kimsenin de haccı câiz olur.

- **Muğla'dan Bay Hasan Şimşek: «Fatihâ başka bir lisanla okunursa namaz câiz olur mu?»**

Hanefî Mezhebi'ne göre; Fâtihâyı Arabca olarak okuyabilecek bir kimsenin başka bir lisanla Fâtihâ okuyarak kıldığı namaz câiz değildir. Diğer Mezheplere göre de; Arabcayla okuyamazsa tercemeyle kılmak yine câiz değildir. (Yalnız fatihâ değil; fatihadan sonra okunan zamm-ı sürenin hükmü de fatihâ gibidir.) Zira; Arabca'dan başka hiç bir lisan onun hakikî manâsını tebârüz ettirmeğe muktedir olamaz. O, Allah kelâmı'dır. Yüzyıllar boyu uğraşılsa ve herhangi bir lisâna terceme edilse onunla kılınan namaz yine câiz değildir. Çünkü; Kur'an mu'ciz'dir. Bu i'câz tercemeye kat'iyen aktarılamaz. Bu hususta İcma-ı Ümmet vardır. Vâkiâ vaktiyle; İmam-ı Âzam'ın sırf farsçaya mahsus olmak üzere, tercemeyle namaz câiz olacağına fetvâ verdiği rivayet olunursa da; En sahîh fıkıh kitaplarında mukeyyed bulunduğu üzere, İmam-ı Âzam bu fetvasından ferâgat etmiştir.

Bu soruyu ne maksatla sorduğunuzu pek anlıyamadık. Tercemesini yapıp onu ezberliyerek vakit kaybetmenize hiç lüzum yok. Zîrâ en kolay onun aslını ezberlemektir.

- **Gaziantep'ten Bay Şükrü Ergin: «Peygamber efendimiz K. Kerim öğretmek için bir KUR'AN MEKTEBİ açmış mıdır? Açtıysa bizzat kendisi bu işle meşgul olmuş müdür?»**

Peygamber efendimiz zamanında KUR'AN OKUMA MEKTEBİ diye bir mektep açılmamıştır. İlk Kur'an okuma mektebini açan Hz. Ömer'dir. Ve bunu Medine'de açmıştır. Kur'an öğretmenliğine de Âmir ibni Abdullah diye bir zat tayin edilmiştir.

- **Maraş'tan Bay İsmâil Cengiz: «K. Kerimdeki âyetler yalnız Mekke ve Medine'de mi nazil olmuştur? Mîraçta nazil olan âyete Mekki mi yoksa Medeni mi demek lâzımdır? Arzî ve Şitâî âyetler ne demektir?»**

K. Kerimdeki Âyet-i Kerimeleri, nazil oldukları zaman ve mekâna göre 8 kısma ayırabiliriz.

Mekki... Medeni... Arzî... Semavi... Leyli... Nehâri... Sayfi... Şitâî...

Hicretten evvel nazil olanlara ve Mekke'de nazil olan âyetlere **Mekki**;

Hicretten sonra ve Medinede nazil olan âyetlere **Medeni**;

Peygamber efendimiz yer yüzüdeyken nazil olan âyetlere **Arzî**,

Mîraç gecesi semâda iken nazil olan âyetlere **Semâvî**,

Gündüz nazil olan âyetlere **Nehâri**;

Gece nazil olan âyetlere **Leyli**,

Yazın nazil olanlara **Sayfi**,

Kışın nazil olanlara **Şitâî**... denilmektedir.

- **İstanbul'dan Bayan Zeynep Özbay: «Kadınların takındıkları; Gerdanlık, Başlık, Bilezik, Yüzük, Zümrüt gibi zînet eşyalarına zekat lâzım gelir mi? Bu hususta İslâm'ın hükmü nedir?»**

Hanefî Mezhebi'ne göre; Kadınların takındıkları; Gerdanlık, Küpe, Yüzük, Bilezik, Başlık, Zümrüt, Elmas iğne, Yâkut, Murassa (süslü) kemer ve yelpaze gibi zînet eşyalarına zekât lâzım gelmeyip, onların nisab haddinden olan, altın ve gümüşlerine zekât verilir. Yâni: Bu zînetlerdeki altın ve gümüşlerin toplamı nisab miktarını bulmuyorsa, ihtivâ ettikleri kıymetli taşlardan dolayı onlar için zekât vermek farz değildir. Fakat; Zînetlerde bulunan altın ve gümüşün toplamı nisab miktarını buluyorsa; yahut, zînetler doğrudan doğruya altın ve gümüşten yapılmış olup, nisab miktarını dolduruyorsa onlar için zekât vermek farzdır.

Nisab: İslâm şeriatının bir şey hakkındaki miyar, alamet tayin etmiş olduğu miktardır. Zekât hakkında altın ve gümüşe tayin edilen ölçü şudur: Altının nisabı 20 miskal, Gümüşün nisabı 200 dirhem... 1 miskal altın 4 gram 80 santimdir. O zaman 20 miskal altın 96 gram etmektedir. Bir dirhem Gümüş 3 gr. 20 santimdir. 200 dirhem gümüş 640 gram eder. Altının gramı her sene değişmekle beraber 1967 Türkiye-sinde 15 lira 70 kuruştur. Gümüşün de gramı 75 kuruşa satılmaktadır. Bu durumda 1507 lira 20 kuruşluk Altını ve 480 liralık Gümüşü olanlara zekât düşmektedir.

Altın ve gümüşün zekâtı hakkında İslâm'ın hükmü budur.

- ⊙ **Bolu'dan Ahmet Sarı:** «Bir kimse, güneş batmamış olduğu halde battı zannıyla iftar etse, o adam için kefaret lâzım mıdır?»

Bir kimse, güneş batmamış olduğu halde battı zannıyla iftar etse, kefaret lâzım gelmeyip yalnız kazâ lâzım gelir. Çünkü kasten iftar etmiş değildir. Kasden iştâr etmemiş olması yalnız ve ancak kazayı mucibdir.

- ⊙ **Antalya'dan Bay Niyazi TUĞ:** «Ramazanda oruç tutmayan kimseye kefaret lâzım mıdır? Ramazan orucunun haricinde tuttuğumuz oruçlarda, kasden oruç bozsak yine 61 gün mü tutmamız lâzımdır?»

Kefaret; oruç tutmamanın değil, orucu bozmanın cezasıdır. Binaenaleyh; Ramazanda kasden oruç tutmayana kefaret değil, sadece kazâ lâzımdır.

Ramazan orucunun haricinde tuttuğumuz oruçların hiçbirinin kasden bozulmasında kefaret lâzım değildir. Kefâret Ramazan-ı Şerife mahsus çok mazbut bir terbiye müessesesidir.

- ⊙ **Diyarbakır'dan Bay Veli GÜÇLÜ:** «Oruca niyet etmemiş bir kimse, mukim ve sıhhatli olduğu halde Ramazanda gündüzleyin özürsüz olarak iftar etse, kaza mı lâzımdır, yoksa kefaret mi?»

Oruca niyet etmemiş olduğu için sadece kazâ lâzımdır.

- ⊙ **İzmir'den Bay Bekir KÜÇÜK:** «Bir kimse, Ramazan boyunca birkaç defâ kasden oruç bozsa, herbir bozduğu günler için ayrı ayrı kefaret orucu mu tutması lâzımdır?»

Hayır. Sadece bir tek kefaret orucu tutmak kâfidir. Çünkü kefarette cezâ ciheti aranır. Birlik olan cezalarda ise tedâhül câridir. Bu bir tek (ceza) hepsine kifâyet eder. Hepsini için tuttuğu bir tek kefaret kâfi gelmekle beraber, kasden bozduğu diğer günlerin de kazası icap etmektedir.

- ⊙ **Rize'den Bay Abdülkerim SARACIOĞLU:** «Mevlid, Peygamberimizin (S.A.V.) ve Hülefâ-i Râşidin zamanında olmadığından bid'ad olduğuna inanıyoruz. Fakat bunun hakkında din âlimlerinin, bid'ad olup olmadığına dâir bir beyânâtını duymadığımızdan bazı kardeşlerimiz günah olmadığını, bazıları da bid'ad olduğu için günah olduğunu söylüyorlar. Bu meselenin günah olup olmadığını kesin olarak isbat edecek bir delil var mıdır?»

Mevlid şüphesiz ki bid'attır. Ancak Bid'ad genel olarak 2 kısma ayrılmaktadır: 1 — Bid'ad-ı Hasene, 2 — Bid'at-ı Seyyie. Her bid'ata haram demeye hakkımız yoktur. Mevlid'i Şerif meclisleri, İslâm'ın cemaatlaşma suurunu az çok te'sis ettiğinden günah olmasa gerekir. İslâm Ülemâsı; Okul yaptırmak, Kitap te'lif etmek gibi birçok mes'eleleri Bid'at-ı Hasene olarak vasıflandırmışlardır. Mevlid de Bid'at-ı Hasene'ye girmektedir.

- ⊙ **Afyon'dan Bay Durali KESKİN:** 1 — «12 yaşında bir erkek çocuk bir kadının sütünü emse, büyüdüğü zaman o kadının kızını alabilir mi?»

12 yaşında olan erkek çocuk, herhangi bir kadının sütünü emse, süt akrabalığı teşekkül etmediğinden, o kadının kızını alabilir.

2 — «Bir kimse süt hemşiresinin kızını alabilir mi?»

Hayır. Bir kimse süt hemşiresinin kızını alamaz.

3 — «Bir kimse oğlunun süt annesinin kızıyla evlenebilir mi?»

Evet. Bir kimse oğlunun süt annesinin kızıyla evlenebilir. Câiz'dir.

- ⊙ **Ankara'dan Bay Hüseyin ERSOY:** «Namaz kılan bir kimse, dışarda okunan secde âyetini işitse, o namaz içinde duyduğu secde âyeti için secde etmesi lâzım mıdır?»

Hayır, lâzım değildir. Çünkü; Namazda olan bir kimsenin hariçten işittiği secde âyetinin secdesini namazdan sonra edâ etmesi icap etmektedir.

Nitekim; Namazda olmayan bir kimse de; Namaz kılandan işittiği secde âyetinin secdesini namazda değil, namazın haricinde edâ etmektedir.

- ⊙ **Küçükköy'den Bay İmdat KAYA:** «Bazı câmilerde çıkarken hemen dışarıya ayak basılmaktadır. O anda İslâm âdet ve geleneklerinden ikisinin çarpışır mahiyette birbirine karşı geldiklerini görüyoruz. Söyle ki; Camiden çıkarken sol ayakla çıkılması icap eder. Halbuki ayakka-

bıları giyerken sağ ayaktan başlanması icap eder. Bu durum karşısında ne yapmalıyız?»

Camiden çıkarken sol ayakla çıkmak, ayakkabıları giyerken sağdan başlamak İslâmın âdet ve geleneklerinden değil, müstahap ve mendup kabul ettiği hükümlerdendir. Böyle fiiller; yapılması fazilet, yapılmaması mücib-i Mes'ûliyyet olmayan şeylerdir. Binaenaleyh, imkân varsa; Câmiden çıkarken sol ayakla çıkmak ve ayakkabıları giyerken sağdan başlamak sûretiyle Rızâ-i İlâhîyi kazanmaya çalışmalıdır. İmkân bulunmadığı takdirde; Ehemmi mühimme tercih ederek câmi âdet ve geleneklerinden olduğunu söylediğiniz sağ ayağı içerde bırakmak sûretiyle sol ayakla ayakkabıyı giydiğinizde bir mahzur yoktur.

- **Antakya'dan Hacı İbrahim imzasıyla mektup gönderen okuyucumuza:** «Bir kimse; Hac dönüşü, saf su bulamıyarak yanında hediye için zemzem bulunduğu halde teyemmüm etse, bu caiz midir?»

Caiz değildir. Zira; Hacıların, hediye için yanlarında bulduklarını zemzem teyemmüme mânidir.

- **Adana'dan Bay Mustafa KÖSE:** «Bir kimse, haram malı biriktirip, elinde iken üzerinden sene geçse, o malda o kimse üzerine zekât vâcip olur mu?»

Olmaz. Zekât ancak ve ancak helâl mala terettüp eder.

- **Samsun'dan Bay M. N. ÖZKAN:** «Ağ atarak denizden yakalanan balıklar çabalyarak ölüyorlar. Bunları yemek dinen mahzurlu değil midir? Temiz olmayan göllerde balıklar ürüyor, bunları yemekte dinen bir yasak yok mudur?»

Ağ atmak sûretiyle denizden yakalanan balıkların çabalyarak ölmesinde dinen hiçbir mahzur yoktur. Helâldir. Yenmesi caizdir. Temiz olmayan suda üreyen balıkların yenmesinde de dinen hiçbir yasak yoktur, helâldir, yenmesi caizdir.

- **Erzurum'dan Muhterem Hasan A. AKPINAR:** «Âdetli olan bir kadının Hac ânında Beytullah'ı tavâf etmesi mahzurlu mudur? Mahzurluysa kurban kesmeli midir?»

Evet, mahzurludur. Âdetli olan bir kadının Beytullah'ı tavaf etmesi câiz değildir. Âdetli olduğu için o kadın ziyâret tavâfını te'hir etse, o kadın için kurban kesmek lâzım değildir.

- **Adapazarı'ndan Şerif BAKAY:** «Hacca gitmiş bir kimseye hacı baba, hacı amca veya hacı efendi demek hatalı mı, normal mi, anormal mi? Peygamber efendimiz (S.A.V.) birçok defa hac ettiği halde, niçin isminin baş tarafında Hacılık sıfatı yoktur?»

Hacca gitmiş bir kimseye hacı demek; O kimsenin, başkalarından ayıracak vasıfları bulunduğunu iş'âr ettiği cihetle riyâ faslına girbileceği için mezzum sayılabilir. Hakikaten Peygamberimiz (S.A.V.) ve Ashab-ı Kirâm, def'alarca haccettikleri halde hiçbirine hacı denmediği gibi; herkes namaz kıldığı halde, kimseye musallî ve herkes oruç tuttuğu halde hiç kimseye sâim denilmemektedir. Ancak; Hac, her başa devlet olmayan bir ibâdet olduğu için (Bu da kendisine hac nasib olan bahtiyarlardandır) manasına bir kimseye Hacı demek Tahdîs-i Nîmet kâbilinden câiz olsa gerektir.

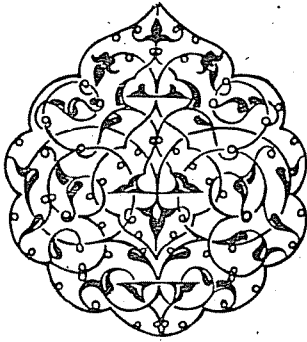
- **Ankara'dan Bay Cevdet TEYMUR:**

a) «Kur'an-ı Kerim bizzat Peygamberimiz tarafından toplanmış ve bugünkü şekliyle bir kitap hâline getirilmiş miydi?»

b) «Bazı kimseler Peygamberimizin sağlığında K. Kerimdeki nokta, hareke v.s.'nin olmadığını söylüyorlar. Bu doğru mudur?»

c) «İslâm âleminde pek çok âlimler yetişmiştir. Niçin bu âlimler K. Kerimle yeteri kadar meşgul olmamışlardır? Meselâ; Kelimelerin harflerin sayısını v.s.'yi sayıp niçin bunlardan bir mânâ çıkarmamışlardır?»

«a — K. Kerim; Peygamber efendimiz zamanında deriler, tahtalar, kemikler üzerine yazılmış, İbni Mes'ud, Übey ibni Ka'b, Zeyd ibni Sâbit gibi âlimler tarafından tamamen yazılıp ezberlenmiş, lâkin bir kitap hâlinde toplanmamıştı. Bunun tam ve kat'i sebebi; K. Kerim'in bir bütün hâlinde bilinmesi ve kaybolma endişesinin bulunmamasıydı. Fakat bu durum uzun sürmemiş, İslâm gençlerinin ve (o günün lisanıyla) Kurrâlarının şehitlik mertebesine erişmek için korkusuzca düşman üzerine atılmaları sonunda pek çok hafızlar şehit düşmüş, durumun

vehametini gören Hz. Ebubekir emrederek K. Kerim'in bir kitap halinde toplanmasını sağlamıştır. Sonraları K. Kerim, Hz. Osman zamanında çoğaltılarak âlem-i İslâma yayılmıştır.

«b — Evet. K. Kerim, Peygamberimiz ve 4 halife zamanında dâima noktasız olarak yazılır ve okunurdu. Çünkü; o devirlerde yetişen âlimler fesâhat ve belâğat bakımından çok üstün seviyede idiler. K. Kerimi harekesiz hattâ noktasız olarak okumak onlarca hiç de müşkül olmuyordu. Zamanla İslâmiyyet genişlemiş ve yeni yeni memleketler feth edilerek oraların halkı İslâmlaştırılmıştı. Müslüman olan yeni zümreler Harekesiz olan K. Kerimi okuyup anlamakta güçlük çekmeye başlamışlar, hatta tek bir hareketin yanlış okunması onun manasını tamamen değiştirmiş, İslâmı yanlış anlama durumu başgöstermişti. Bunun üzerine Emevî Hükümdarlarından Abdülmelik, zamanının bilginlerinden Nasr ibni Asım ve Yahya bin Ya'mer'e emrederek bugünkü şekilde harekeleri koydurmuştur.

K. Kerimdeki Teşdit, Revm, İsmam ve Med işaretlerini en evvel koyan nahviyyundan İmam-ı Halildir.

«c — İslâm âleminde yetişen âlimlerin K. Kerimle yeteri kadar meşgul olmamaları diye bir durum yoktur. Meşgul olmuşlardır, hem o derece meşgul olmuşlardır ki: Kelime, harf değil; hatta hareke ve noktaların sayısını dahî tesbit etmişlerdir.

Okuyuş usûlleri cihetinden aradaki farklarla beraber kelimelerin sayısı Medinelilere göre (77960), Mekkelilere göre (79439), Basralılara göre (77437), Kûfelilere göre (77450) dir.

SEMER KANDÎ'nin SECÂVENDÎ adlı kitabında belirtildiğine göre Harflerin sayısı; Medinelilere göre (326028) olup diğer bir görüşe göre (323672) dir.

Harekelerin sayısı: K. Kerimde; 370143 tane Üstün, 40804 tane Ötre, 309586 tane Esre, 3273 tane Hemze, 1771 tane Med, 19253 tane Şedde, 156631 tane nokta vardır. Âyetlerinin sayısı ihtilâflı olmakla beraber en esaslı görüşe göre 6666 olup bunlardan (1000) tanesi Emir, (1000) tanesi Nehî, (1000) tanesi Va'd, (1000) tanesi Vaid, (1000) tanesi Haberler, (1000) tanesi misaller, (500) tanesi helâl ve haramı bildiren âyetler, (100) tanesi Dua ve tesbîh, (66) tanesi Nâsîh ve Mensûh âyetlerdir.

Bu izâhâtımızdan sonra İslâm âlimlerinin K. Kerimle ne derece meşgul olduklarını herhalde bir nebzecek olsun size aktarabilmişizdir.

Hoşça kalınız...

CESARET

Pek pahalı öğrendik bilinsin bu bahisler;

Ölüme razıyız biz, düşmeyiz esârete.

Çok gördük; medenîce (!) kıyıldı ne sâf hisler.

Lânet! Medeniyetsiz medenî cesârete...

Ahmet ALPAY